

Catechesis ad illuminandos 2 (exemplar alterum)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ Β΄ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΩΝ, Ἐν Ἱεροσολύμοις, Περὶ μετανοίας, καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν· καὶ περὶ Ἀντικειμένου· καὶ ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ· Ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος, ὅτι οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτὸν, καὶ τὰ ἐξῆς.

Α΄. Δεινὸν ἢ ἁμαρτία, καὶ νόσος χαλεπωτάτη τῆς ψυχῆς ἢ παρανομία· ὑποτέμνουσα μὲν τὰ νεῦρα ταύτης, καὶ πυρὸς αἰωνίου γιγνομένη παραίτιος· κακὸν αὐτεξούσιον· καὶ ὅτι αὐτοπροαιρέτως ἁμαρτάνομεν, λέγει που σαφῶς ὁ προφήτης· Ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν ἀληθινήν· πῶς ἐστράφης εἰς πικρίαν, ἢ ἄμπελος ἢ ἀλλοτρία; Ἡ φυτεία καλή, ἥς ὁ καρπὸς ἐκ προαιρέσεως κακός· καὶ διὰ τοῦτο ὁ φυτουργὸς μὲν ἀναίτιος, ἢ δὲ ἄμπελος κατακαυθήσεται πυρὶ· ἐπειδὴ εἰς ἀγαθὸν ἐφυτεύθη, καὶ εἰς κακὸν ἐκαρποφόρησεν· Ἐποίησε γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον εὐθῆ, κατὰ τὸν Ἐκκλησιαστήν, καὶ αὐτοὶ ἐζήτησαν λογισμοὺς πολλούς· καὶ ὁ Ἀπόστολος δέ φησιν· Αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐπὶ τοῖς ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοιμάσεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. Ὁ μὲν οὖν Κτίστης, ἀγαθὸς ὢν, ἐπὶ ἀγαθοῖς ἔκτισεν· τὰ δὲ καλῶς κτισθέντα ὑπ' αὐτοῦ, εἰς πονηρίαν ἐτρέπη αὐτοπροαιρέτως. Δεινὸν ἢ ἁμαρτία, ἀλλ' οὐκ ἀθεράπευτον· δεινὸν τῷ κατέχοντι, εὐίατον τῷ πιστεύοντι. Ὑπόθου μοι κατέχειν ἐν χειρὶ τινα τὸ πῦρ· ἕως κατέχη, φλέγει ὁ ἄνθραξ· ἀπόθου τὸν ἄνθρακα, συναπέθου τὸ φλέγον. Εἰ δέ τις νομίζει μὴ κατακαίεσθαι ἁμαρτάνων, τούτῳ λέγει ἡ Γραφή· Ἀποθήσει τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια οὐ κατακαύσει; Καὶ ἡ ἁμαρτία τὰ νεῦρα τῆς ψυχῆς ὑποτέμνεται, συντρίβει τὰ ὀσῆα τῆς διανοίας, ἐπικαλύπτει τὸ φωτεινὸν τῆς ψυχῆς. Β΄. Ἄλλ' ἐρεῖ τις· Τί ποτέ ἐστιν ἡ ἁμαρτία; ζῶν ἐστιν; ἄγγελός ἐστιν; δαίμων ἐστί; τί ἐστι τὸ ἐνεργοῦν; Οὐκ ἔστιν ἐχθρὸς ἕξωθεν ἐπεισαγόμενος, 33.412 ἀλλὰ βλάστημα κακὸν αὐξάνον ἀπὸ σοῦ. Ὅρθά βλέπε τοῖς ὄμμασι σου, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπιθυμία. Κάτεχε τὰ σὰ, καὶ μὴ αἶρε τὰ ἀλλότρια· καὶ ἀρπαγὴ κεκοίμηται. Μνημόνευε τῆς κρίσεως, καὶ οὔτε πορνεία, οὔτε μοιχεία, οὔτε φόνος ἰσχύει παρὰ σοί· ὅταν δὲ ἐπιλάθῃ τοῦ Θεοῦ, τότε λοιπὸν ἄρχη πηγάζει πηγὰς κακῶν. Γ΄. Οὐ μόνον δὲ τούτου σὺ ἀρχηγὸς εἶ, ἀλλὰ καὶ ἄλλος ὑποβολεὺς ἀρχηγός, ὁ διάβολος. Ὑποβάλλει πᾶσιν ἐκεῖνος, ἀλλ' οὐκ ἐπικρατεῖ τῶν μὴ πειθομένων. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ἐκκλησιαστής· Ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῆ ἐπὶ σέ, τόπον σου μὴ ἀφῆς. Ἀπόκλεισον τὴν θύραν, καὶ μάκρυνον ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐ βλάψει σε. Ἐὰν δὲ δέξῃ τὸ σπέρμα τῆς ἐπιθυμίας, αὐξήσει διὰ τῶν λογισμῶν, ρίζας βάλλει, ἐκδεσμεῖ σου τὴν διάνοιαν, εἰς βόθρον σε φέρει κακῶν. Ἄλλὰ πολλάκις λέγεις· Πιστός εἰμι, καὶ οὐ περιγίνεται μοι δαίμων. Καὶ πέτραν ἔρρηξεν πολλάκις ρίζα εὐρεθεῖσα. Μὴ δέξαι τὸν σπόρον, ἐπεὶ διαρρήσσει τὴν πίστιν· πρὶν ἀνθήσει, προῤῥίζον ἔξελε τὸ κακόν· μὴ ῥαθυμήσας ἐξ ἀρχῆς, πέλυκας ὕστερον καὶ πῦρ πολυπραγμονῆς. Ἀρχόμενος ὀφθαλμῶν θεραπεύου κατὰ καιρὸν μικρὸν, ἵνα μὴ τυφλωθῆσιν, καὶ τότε ζητήσῃς τὸν ἰατρόν. Δ΄. Ἀρχηγός μὲν οὖν ἁμαρτίας ὁ διάβολος, γεννήτωρ τῶν κακῶν. Τοῦτο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ὁ Κύριος, οὐκ ἐγὼ· αὐτὸς εἶπεν περὶ αὐτοῦ· Ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει· πρὸ αὐτοῦ ἡμαρτεν οὐδεὶς. Ἡμαρτεν, οὐκ ἐκ φύσεως τὸ ἁμαρτάνειν λαβὼν, ἐπεὶ ἀνατρέχει ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κατασκευάσαντα· ἀλλ' ἀγαθὸς κατασκευασθεὶς, διάβολος γέγονεν, ἐκ τῆς πράξεως λαβὼν τὴν προσηγορίαν. Ἀρχάγγελος ὢν, διάβολος ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ διαβάλλειν ἀγαθὸς ὢν Θεοῦ ὑπέρτης, γέγονεν Σατανᾶς· ὁ γὰρ Σατανᾶς τὸν διάβολον ἐρμηνεύει. Οὐκ ἐμὰ ταῦτα τὰ διδάγματα, ἀλλὰ ὠφελήθημεν παρὰ Ἰεζεκιήλ. Ἐκεῖνος λαβὼν θρήνους ἐπ' αὐτὸν, λέγει· Σὺ ἀποσφράγισμα ὁμοιώματος, ἐν τῷ παραδείσῳ

τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη· καὶ μετ' ὀλίγα· Ἐγεννήθη ἄνωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου, ἄχρις οὗ εὐρέθη τὰ ἀδικήματα ἐν σοί. Οὐκ ἔξωθεν ἐπεισηνέχθη· ἐγέννησας τὸ κακόν. Καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου ἐτραυματίσθης, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν ἔρριψά σε. Ὁ Κύριος πάλιν ἐν Εὐαγγελίοις λέγει· Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν 33.413 ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα ἐπὶ τὴν γῆν. Βλέπεις Παλαιᾶς συμφωνίαν πρὸς Καινὴν; Οὗτος πεσὼν συναπέστησεν πολλούς· οὗτος ἐκβάλλει τὰς ἐπιθυμίας τοῖς πειθομένοις· ἐκ τούτου μοιχεία, πορνεία, καὶ πᾶν εἶ τι κακόν. Διὰ τοῦτον ὁ προπάτωρ ἡμῶν ἐκ παρακοῆς πέπτωκεν, καὶ ἀντὶ παραδείσου αὐτομάτως φέροντος καρπούς, ἀκανθοφόρον ἔσχεν γῆν. Ε'. Τί οὖν; ἔρεϊ τις ἀπολώλαμεν· ἡ ἁμαρτία δεινὸν, καὶ οὐκ ἔστι σωτηρία; πεπτώκαμεν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀναστήναι; ἐτυφλώθημεν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀναβλέψαι; χωλοὶ γεγόναμεν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀρτιποδησαι; ἵνα ἄρτι τὸ σύντομον εἴπωμεν, ἀπεθάνομεν, οὐκ ἔστιν ἀναστήναι; Ἄρα ὁ τὸν Λάζαρον τετραήμερον ἐγείρας τὸν ὀδωδότα, οὐ δύναται ἀναστήσαι; ὁ τὸ τίμιον αἷμα ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχέας, οὐ δύναται ἡμᾶς ῥύσασθαι τῆς ἁμαρτίας; Μὴ ἀπογνῶμεν ἑαυτούς, ἀδελφοί, μὴ ῥίψωμεν ἑαυτούς· ὡσπερ τι δεινὸν ἔστι μὴ πιστεύειν εἰς μετάνοιαν. Ὁ μὴ προσδοκῶν γὰρ τὴν σωτηρίαν, προστίθησι τὰ κακά· ὁ δὲ τὴν ἰατροῦ ἐλπίσας, εὐμαρῶς λοιπὸν ἑαυτοῦ φείδεται. Ληστής ὁ μὴ δωρεὰν προσδοκῶν, εἰς ἀπόνοιαν αὖξει· ἐλπίσας δὲ, εἰς μετάνοιαν χωρεῖ πολλάκις. Εἶτα ὄφισ μὲν ἀποτίθεται τὸ γῆρας· ἡμεῖς δὲ οὐκ ἀποτιθέμεθα τὴν ἁμαρτίαν; Καὶ ἀκανθώδης γεωργηθεῖσα γῆ, εἰς καρποφόρον μετέβαλεν· ἡμεῖς δὲ διδασκόμενοι οὐ βελτιωσόμεθα; Ἐπιδέχεται ἡ φύσις τὴν σωτηρίαν, ζητεῖ δὲ τὴν προαίρεσιν. Ὁ Φιλάνθρωπος ὁ Θεὸς, φιλάνθρωπος δὲ οὐκ ὀλίγον. Μὴ εἴπης· Ἐπόρνευσα, ἐμοίχευσα, τὰ δεινὰ μοι πέπρακται· ἄρα συγχωρήσει ὁ Θεός; Ἄκουε τί λέγει ὁ Ψαλμωδός· Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου, Κύριε! Οὐ νικᾷ σου τὰ συναχθέντα ἁμαρτήματα τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ· οὐ νικᾷ σου τὰ τραύματα τὴν ἰατρικὴν ἐμπειρίαν. Δὸς μόνον σεαυτὸν διὰ πίστεως· λέγε τῷ ἰατρῷ τὴν κάκωσιν, εἶπε καὶ αὐτὸς κατὰ τὸν Δαβίδ· Εἶπα· Ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἁμαρτίαν μου τῷ Κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου. Ζ'. Θέλεις ἰδεῖν Θεοῦ φιλανθρωπίαν, εἰ τοῖς ῥητοῖς τῆς Γραφῆς οὐ πάνυ πιστεύεις, νεωστὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατήχησιν; Θέλεις ἰδεῖν ἄλλους οὕτως σωθέντας, ἵνα πιστεύσης, ὅτι καὶ ἐπὶ σοῦ δυνατόν οὕτω γενέσθαι; θέλεις ἰδεῖν Θεοῦ φιλανθρωπίαν πολλήν; Παρήκουσεν Ἀδὰμ ὁ πρωτόπλαστος Θεοῦ. Οὐκ ἠδύνατο εὐθέως ἐπαγαγεῖν τὸν θάνατον; ἀλλ' ὁ φιλανθρωπότατος ἐκβάλλει μὲν τοῦ παραδείσου, κατέναντι δὲ κατοικίζει, ἵνα βλέπων ἐκ μετανοίας σωθῆ. Κάϊν ἀδελφοκτόνος, εὐρετὴς τῶν κακῶν, ἀρχηγὸς τῶν φόνων, φθονερός πρῶτος καὶ ἀνελὼν, τί καταδικάζεται; Στένων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς γῆς. Μέγα τὸ ἁμάρτημα, μικρὰ ἡ τιμωρία. Η'. Φιλανθρωπία μὲν ἀληθῶς, ἀλλ' ἔτι μικρά. Λόγισαι τὰ ἐπὶ Νῶε. Ἥμαρτον οἱ γίγαντες παρανομία 33.416 τοσαύτη, ὥστε κατακλυσμὸς ἔμελλεν ἔρχεσθαι. Τῷ πεντακοσιοστῷ ἔτει λέγει τῷ Νῶε, τῷ ἑξακοσιοστῷ ἐπάγει τὸν κατακλυσμὸν ἐπὶ τὴν γῆν. Βλέπεις πλάτος φιλανθρωπίας Θεοῦ εἰς ἑκατὸν ἔτη ἐπιτεινόμενον; Ὅπερ ἐποίησε τότε, παραχρῆμα οὐκ ἠδύνατο ποιῆσαι; ἀλλ' ἐπίτηδες παρέτεινεν, ἔνδοσιν διδοὺς μετανοίας. Βλέπεις Θεοῦ ἀγαθότητα; Εἶθε μετενόησαν οἱ τότε! καὶ ἐτύγχανον Θεοῦ φιλανθρωπίας. Θ'. Ἐλθὲ λοιπὸν καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐκ μετανοίας σωθέντας, κἂν ἐν γυναιξίν. Ἐπόρνευσας, ἐμόλυνσας τὸ σῶμα, ἄχρηστος γέγονας· ἄρα ἔστι σωτηρία; ἐρεῖς. Ἀπόβλεψον, ὦ γυναῖ, εἰς τὴν Ῥαὰβ, καὶ θάρσησον εἰς τὴν σωτηρίαν. Ἡ φανερώς καὶ δημοσίᾳ πορνεύσασα σώζεται. Πῶς ἐσώθη ἐκείνη; Ἐπίστευσεν· εἶπεν μόνον· Ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ Θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Ὁ Θεὸς ὑμῶν· ἑαυτῆς γὰρ οὐκ ἐτόλμησεν εἰπεῖν διὰ τὴν ἀσέλγειαν. Μίμησαι τὴν πίστιν, καὶ δέξαι τὴν σωτηρίαν. Καὶ θέλεις γινῶναι, ὅτι ἐσώθη; ἀνάγραπτόν ἐστιν ἐν Ψαλμοῖς· Μνησθήσομαι Ῥαὰβ καὶ Βαβυλῶνος. Ὡ μεγαλῆς Θεοῦ βουλῆς καὶ φιλανθρωπίας, καὶ πορνῶν μνημονεύουσας ἐν Γραφαῖς!

ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς· Μνησθήσομαι Ῥαὰβ καὶ Βαβυλῶνος, ἀλλὰ, τοῖς γινώσκουσί με. Ἔστι καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν σωτηρία καὶ ἐπὶ γυναικῶν. Ι'. Κἂν ὀλόκληρος λαὸς ἀμάρτη, οὐ νικᾷ τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν. Ἐμοσχοποίησεν ὁ λαὸς, καὶ οὐκ ἀπέστη ὁ Θεὸς τῆς φιλανθρωπίας· ἠρνήσαντο οἱ ἄνθρωποι Θεὸν, ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν οὐκ ἠρνήσατο. Οὗτοι οἱ θεοὶ τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ πάλιν ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ὁ σωτήρ. Καὶ οὐ μόνος ὁ λαὸς ἤμαρτεν, ἀλλὰ καὶ Ἀαρῶν ὁ ἀρχιερεὺς· Μωϋσῆς ἐστὶν ὁ λέγων· Καὶ ἐπὶ Ἀαρῶν ἐγένετο ὀργὴ Κυρίου, καὶ ἐδεήθην, φησὶν, ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ συνεχώρησεν αὐτῷ ὁ Θεός. Μωϋσῆς δυσωπεῖ τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἀρχιερέως· καὶ Υἱὸς μονογενῆς αἰτῶν οὐ δυσωπεῖ τὸν Θεόν; Εἶτα τὸν Ἀαρῶν πταίσαντα οὐκ ἐκώλυσεν εἰσελθεῖν εἰς ἀρχιερωσύνην· σὲ δὲ ἐξ ἔθνων ἐλθόντα κωλύσει ἐλθεῖν εἰς σωτηρίαν; μετανόησον καὶ αὐτὸς ὁμοίως, καὶ οὐ κεκώλυταί σοι ἡ χάρις. Ἄληπτόν σου παράστησον τὸν τρόπον· φιλάνθρωπος γὰρ ἀληθῶς ὁ Θεός, καὶ οὐ δύναται ὁ πᾶς χρόνος ἐξαιρεῖν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν· οὐδ' ἂν πᾶσαι αἱ γλῶσσαι συνέλθωσιν ὁμοῦ, οὐδὲ μέρος τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας διηγήσασθαι δυνήσονται. Ἡμεῖς δὲ λέγομεν μέρος τῶν γεγραμμένων, ἀλλ' οὐκ οἶδαμεν ὅσα καὶ ἄγγελοι; συνεχώρησεν· συγχωρεῖ γὰρ κάκεῖνοις, ἐπειδὴ εἷς μόνος ἀναμάρτητος ὁ τὰς ἀμαρτίας καθάρισας. Καὶ περὶ μὲν ἐκείνων αὐταρκες, ἡμεῖς δὲ λοιπὸν τὰ περὶ ἡμῶν. 33.417 ΙΑ'. Θέλεις σοι καὶ ἄλλους τύπους μετανοίας παραστήσω; θέλεις ἐλθεῖν καὶ ἐπὶ τὸν Δαβίδ; θέλεις ἰδεῖν τὸν μακάριον; λάβε τύπον μετανοίας. Ἐξέπεσεν ὁ μέγας. Μετὰ κοίτην, τὸ δειλινὸν περιπατῶν ἐπὶ τοῦ δώματος, εἶδεν ἀδιαφόρως, καὶ ἔπαθεν ἀνθρώπινον. Ἐτελέσθη ἡ ἀμαρτία, ἀλλ' οὐ συναπέθανεν ἡ εὐγνωμοσύνη. Ἦλθεν Ναθὰν ὁ προφήτης ἔλεγχος, ταχὺς ἰατρός. Ὁργίσθη, φησὶν, ὁ Θεός, καὶ ἤμαρτες. Τῷ βασιλεύοντι ὁ ἰδιώτης ἔλεγεν· βασιλεὺς ὁ πορφυροφόρος οὐκ ἐπήρθη· οὐ γὰρ προσεῖχε τῷ λαλοῦντι, ἀλλὰ τῷ ἀποστείλαντι· οὐκ ἐτύφωσεν αὐτὸν τὸ περιεστῶς στίφος τῶν στρατιωτῶν· ἔβλεπε γὰρ τὸν ἀγγελικόν· Τὸν γὰρ ἀόρατον ὄρων ἐκαρτέρησεν. Καὶ φησὶν τῷ ἐλθόντι, δι' ἐκείνου τῷ ἀποστείλαντι ἀποκρινόμενος· Ἠμάρτηκα τῷ Κυρίῳ. Βλέπεις βασιλέως ταπεινοφροσύνην; βλέπεις ἐξομολόγησιν; Μὴ γὰρ ἦδει εἰ ἦν ἔλεγχος; μὴ γὰρ ἦδισαν οἱ πολλοί; Ὁξέως ἐπράχθη τὸ πρᾶγμα, οὐ προφήτης παρῆν, ἔλεγχος οὐ παρῆν· κάκεῖνος ὁμολογεῖ τὸ κακόν. Ἐπειδὴ εὐγνωμόνως ὡμολόγησεν, ὄξυτάτην ἔσχε τὴν ἰατρού. Καὶ πάλιν Ναθὰν ὁ ἐλέγξας· Καὶ Κύριος παρεβίβασε τὴν ἀμαρτίαν σου. Βλέπεις ὄξυτάτην θυμοῦ μεταβολήν; Πλὴν παροξύνων παρῶξυνας τοὺς ἐχθροὺς Κυρίου. Πολλοὺς ἔσχε τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλ' ἐφρούρει σε ἡ σωφροσύνη· νῦν δὲ παρῶξυνας διὰ τὴν γενομένην ἀμαρτίαν. ΙΒ'. Ἄλλ' εἰ καὶ μάλιστα ἐκεῖνος εἶπεν, Παρεβίβασε Κύριος τὸ ἀμάρτημά σου, οὐκ ἀπέστη τῆς μετανοίας ὁ βασιλεὺς· περιεβάλετο σάκκον ἀντὶ πορφύρας, ἀντὶ χρυσοκολλήτων θρόνων ἐπὶ σποδοῦ καὶ γῆς καθήμενος· ἀλλὰ καὶ σποδὸν ἔχων βρῶσιν, καθὼς αὐτὸς φησὶν· Ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον. Ἐξέτηξεν δάκρυσιν τὸν ἐπιθυμητὴν ὀφθαλμόν. Οἱ ἄρχοντες παρεκάλουν φαγεῖν ἄρτον, καὶ οὐκ ἐπέθετο· εἰς ἐβδόμην ὀλόκληρον ἡμέραν παρέτεινε τὴν νηστείαν. Βασιλεῖς οὕτως ἐξομολογοῦνται, σὺ ὁ ἰδιώτης οὐκ ὀφείλεις ἐξομολογεῖσθαι; Καὶ μετὰ τὴν τοῦ Ἀβεσσαλῶμ ἐπανάστασιν, πολλῶν οὐσῶν ὀδῶν τῆς φυγῆς, διὰ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν φεύγει, μονονουχὶ τὸν Λυτρωτὴν ἐπικαλούμενος. Καταρωμένου αὐτὸν τοῦ Σεμεῖ, λέγει· Ἄφετε αὐτὸν, ὅπως ἐπίδη ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν μου. ΙΓ'. Βλέπεις, ὅτι καλὸν τὸ ἐξομολογήσασθαι; βλέπεις, ὅτι ἔστι σωτηρία; Καὶ Σολομῶν ἐκπέπτωκεν· ἀλλὰ φησὶν, τί καὶ λέγει· Ὑστερον ἐγὼ μετενόησα. Καὶ ὁ Ἀχαὰβ γέγονε παρανομώτατος, εἰδωλολάτρης, ἐξαίσιος, ὁ προφητοκτόνος, ὁ ἀλλότριος τῆς εὐσεβείας, ἀλλοτρίων ἀγρῶν ἐπιθυμητής. Ἄλλ' ὅτε τὸν Ναβουθαὶ ἀπέκτεινεν, ἐλθόντος Ἡλίου τοῦ προφήτου, καὶ μόνον ἐπαπειλήσαντος, περιεβάλετο σάκκον, καὶ ἔρρηξε τὰ ἱμάτια· καὶ τί φησὶν ὁ φιλάνθρωπος Θεός; Ἐώρακας πῶς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου 33.420 μου;

Μονονουχὶ ἡμεροῖ τὸ διάπυρον τοῦ προφήτου συγκαταβῆναι· Οὐκ ἐπάξω γὰρ, φησὶ, τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ. Καὶ μετὰ τὴν ἄφεισιν οὐκ ἀπέστη τῆς πονηρίας· καὶ συνεχώρει ὁ συγχωρῶν, οὐκ ἀπιδῶν τὸ μέλλον, ἀλλὰ τῷ προσκαίρω τὸ δέον ἀποδιδούς. Δικαίον γὰρ δικαστοῦ ἐστὶ πρὸς ἕκαστον τῶν γεγενημένων δικαίως ἀποκοίνασθαι. ΙΔ΄. Πάλιν ὁ Ἱεροβοὰμ εἰστίηκε ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ξηρὰ γίνεται αὐτοῦ ἡ χεὶρ, ἐπειδὴ ἐκέλευσεν συλληφθῆναι τὸν προφήτην. Αὐτῇ τῇ πείρᾳ ἐπιγνούς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐλθόντος, λέγει· Δεήθητι τοῦ Κυρίου, καὶ κατασταθῆ ἡ χεὶρ μου. Διὰ τὸ εἰπεῖν τὸν Ἱεροβοὰμ, Δεήθητι, ἰάσατο ὁ προφήτης· σὲ ἄρα ὁ Χριστὸς οὐ δύναται ἰάσασθαι; Γέγονε καὶ Μανασσῆς παρανομώτατος, ὁ τὸν Ἡσαΐαν πρίσας· τί τούτου παρανομώτατον; Αἰχμάλωτος ἀπῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, ἐπάξια παθῶν τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ Γραφή; Ἐταπεινώθη Μανασσῆς, καὶ ἐξωμολογήσατο τῷ Κυρίῳ, καὶ εἰσήκουσε Κύριος, καὶ ἐπανήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν βασιλείαν. Ὁ τὸν προφήτην πρίσας διὰ μετανοίας ἐσώθη· καὶ σὺ τῇ μετανοίᾳ ἀπιστεῖς; ΙΕ΄. Βούλεσθε γινῶναι τὸ ἰσχυρὸν τοῦτο τῆς σωτηρίας ὄπλον, πόσον ἐξομολόγησις ἰσχύει καὶ κατὰ τῶν πολεμίων; Ἐκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας Ἐζεκίας δι' ἐξομολογήσεως ἐτρέψατο. Καὶ τοῦτο ἔτι δὲ μικρόν· ἀπόφασιν Θεοῦ ἔλυσε διὰ μετανοίας. Νοσήσαντι γὰρ αὐτῷ Ἡσαΐας φησὶν· Ἀποθνήσκεις σὺ, καὶ οὐ ζήσῃ. Ποία ἐλπίς, ποία σωτηρία ἢ προσδοκία, τοῦ προφήτου λέγοντος; Ἄλλ' οὐκ ἀπέστη τῆς μετανοίας· ἀλλὰ μεμνημένος τοῦ γεγραμμένου, Ὅταν ἀποστραφεῖς στενάξης, τότε σωθήσῃ, ἀπεστράφη εἰς τὸν τοῖχον, καὶ τείνας τὴν διάνοιαν διὰ τῆς προσευχῆς εἰς τὸν οὐρανὸν, Κύριε, φησὶν, μνήσθητί μου· αὐταρκες γὰρ εἰς ἰατροίαν τὸ σὲ μνησθῆναί μου. Οὐχ ὑποβέβλησαι χρόνοις, ἀλλ' αὐτὸς εἶ τῆς ζωῆς νομοθέτης· οὐ γὰρ κατὰ γένεσιν καὶ πλοκὴν ἄστρων ζῶμεν, ἀλλ' ὅτε βούλει. Καὶ ὧ τὸ ζῆν εἰς ἀπελπισίαν περιέστη, τούτῳ πεντεκαίδεκαετῆς χρόνος εἰς ζωὴν προσετέθη· καὶ τὸ σημεῖον, δέκα ἀναβαθμοὺς ὁ ἥλιος ὑπέστρεψε. Διὰ δὲ τὸν Ἰησοῦν ὁ ἥλιος ἐξέλειψεν, οὐκ ἀναποδίσας, ἀλλ' ἐκλιπὼν, καὶ δείξας τὴν διαφορὰν ἐκατέρων. Καὶ ὁ μὲν ἴσχυσεν ἀπόφασιν Θεοῦ λῦσαι· Ἰησοῦς δὲ οὐ χαρίζεται ἄφεισιν ἀμαρτιῶν; Ἀπόστρεψον καὶ στέναξον καὶ αὐτός· ἀπόκλεισον τὴν θύραν· πρόσσευξαι ἵνα σοὶ ἀφεθῆ, ἵνα σου περιέλη τὰς φλόγας τὰς καυστικάς· ἰσχύει 33.421 γὰρ ἐξομολόγησις σβέσαι καὶ πῦρ, ἰσχύει καὶ λέοντας ἡμερῶσαι. Ι΄. Εἰ δὲ ἀπιστῆς, ἐννόησον τί συγκατέβη ποτὲ τοῖς περὶ τὸν Ἀνανίαν. Εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς ποίας ἀνέρρηξαν πηγάς; πόσον ὕδατος μέτρον τὴν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἐννέα πήχεις ἀνερχομένην φλόγα σβέσαι δύνατον ἦν; Ἄλλ' ὅπου μεγάλως ἡ φλόξ ὑπερανέβη, ἐκεῖ πηγὴ μετανοίας ἐξεχύθη πολλή, λεγόντων αὐτῶν· Ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν· καὶ, Ἡμάρτομεν, καὶ ἠνομήσαμεν, καὶ ἠδικήσαμεν. Εἶτα τὰς μὲν καμίνου φλόγας ἔπαυσεν ἢ μετάνοια· ἀπιστεῖς δὲ, ὅτι δύναται καὶ τὸ τῆς γεέννης ἀποσβέσαι πῦρ; Ἀλλὰ ἐρεῖ μοί τις τῶν ὀξέως ἀποκρινομένων, ὅτι τοῖς παροῦσιν ἀνοίκειος ἢ διήγησις· διὰ γὰρ τὸ μὴ θελῆσαι τοὺς περὶ τὸν Ἀνανίαν εἰδωλολατρήσαι, τὴν παράδοξον δύναμιν ἔδωκεν ὁ Θεός. Συμπεριφερόμενος δὲ τῷ τοιοῦτῳ, καὶ τὸ τῶν ὑποδειγμάτων ὀρῶν δαψιλές, ἔρχομαι λοιπὸν καὶ ἐφ' ἕτερον τύπον μετανοίας. ΙΖ΄. Τίνα γὰρ ὑπόνοιαν ἔχεις περὶ Ναβουχοδονόσορ; Οὐκ ἤκουσας ἀπὸ τῶν Γραφῶν, ὅτι δυσσεβέστατος ἦν, καὶ ἀγριώτατος τὸν τρόπον, καὶ λεοντώδη τὴν προαίρεσιν ἔχων; οὐκ ἤκουσας, ὅτι τὰ ὀστέα τῶν βασιλέων ἐκ τῶν τάφων ἐξήνεγκεν εἰς τὸ φῶς; οὐκ ἔγνωσ, ὅτι τὸν λαὸν αἰχμάλωτον ἀπήγαγεν; οὐκ ἤκουσας, ὅτι τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως ἐξετύφλωσε, προδείξας αὐτῷ τὰ τέκνα σφαττόμενα; οὐκ ἤκουσας, ὅτι τὰ χερουβὶμ ἤρπασεν, οὐ λέγω τὰ νοητὰ καὶ ἐπουράνια, ἀλλὰ τὰ ἐν τῷ ναῷ κατεσκευασμένα, τὰ ἐπὶ τὸ ἰλαστήριον τῆς κιβωτοῦ, ὧν ἀνάμεσον ἐλάλει ὁ Κύριος; Οὗτος ὁ Ναβουχοδονόσορ τὸ καταπέτασμα τῆς ἀγιωσύνης κατέσπασε, τὸ θυσιαστήριον ἀνέτρεψε, καὶ λαβῶν τὰ σκευὴ πάντα εἰς εἰδωλεῖον ἀπήνεγκεν· αὐτὸν

τὸν ναὸν ἐνέπρησε. Πόσων ἦν τιμωριῶν ἄξιος, ἐπὶ τῷ ἀνελεῖν βασιλέας, ἐπὶ τῷ ἐμπρῆσαι τὰ ἅγια, ἐπὶ τῷ τὸν λαὸν αἰχμαλωτῆσαι, ἐπὶ τῷ τὰ ἱερὰ σκεύη ναοῖς εἰδῶλων ἐναποθέσθαι; ἄρ' οὐκ ἦν μυρίων θανάτων ἄξιος; ΙΗ'. Ἄλλ' εἶδες τὸ μέγεθος αὐτοῦ τῶν κακῶν· ἔλθε λοιπὸν ἐπὶ τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν· Ἀπεθριώθη λοιπὸν, ὁ θηριώδη καὶ ὠμοτάτην ἔχων τὴν προαίρεσιν· ἀπεθριώθη δὲ οὐχ ἵνα ἀπόληται, ἀλλ' ἵνα διὰ μετανοίας σωθῆ. Ὀνουχας ἔσχεν τῶν ὀρνέων· ἀρπακτικὸς γὰρ ἦν τῶν ἁγίων. Τρίχας ἔσχεν ὡς λέοντες· ὡς γὰρ λέων ἀρπάζων ἦν καὶ ὠρυόμενος. Χόρτον ἤσθιε ὡς βοῦς· κτηνώδης γὰρ ἦν, οὐκ εἰδὼς τὸν δεδωκότα τὴν βασιλείαν. Ἐβάφη αὐτοῦ τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς δρόσου· ἐπειδὴ μετὰ τὸ γενέσθαι 33.424 τὸ μέσον τῆς καμίνου τοῖς περὶ τὸν Ἀνανίαν ὡς πνεῦμα δρόσου διασυρίζον, ἰδὼν οὐκ ἐπίστευσεν. Ἄλλ' ὕστερον μετανοεῖ σωφρονισθεὶς, ὡς φησιν αὐτός· Ἐγὼ Ναβουχοδονόσορ τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέλαβον, καὶ τὸν Ὑψιστὸν ἠύλογησα, καὶ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας ἤνεσα. Καὶ ἐπειδὴ πολυετῶς μαστιγωθεὶς ἦν, ἤνεσεν εἰς τοὺς αἰῶνας τῷ ζῶντι, καὶ ὠμολόγησεν τὸν τὴν βασιλείαν δεδωκότα, καὶ ἐπέγνω τὸν βασιλέα τῶν βασιλευόντων. Καὶ πολλὰ μὲν τοῖς πράγμασιν ἀμαρτῶν, λόγοις δὲ μόνον ἐξομολογούμενος, τῆς ἀφάτου φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ ἀπήλαυσεν. Ὁ καὶ πάντων παρανομώτατος, θεῖα κρίσει καὶ φιλανθρωπία τοῦ παιδεύοντος, πάλιν μὲν τὸ βασιλικὸν περιέθετο διάδημα, πάλιν δὲ τοὺς ἀρχοντικούς ἀπέλαβε θρόνους. ΙΘ'. Εἴ τις οὖν ἐν ὑμῖν ἐξ ἐθνῶν, ἢ εἰς Χριστιανούς βλασφημήσας ποτέ, ἢ Ἐκκλησιαίς ἁγίαις ἐν διωγμοῖς ἐπιβουλεύσας πάρεστιν, ἐχέτω τῆς σωτηρίας ὑπογραμμὸν τὸν Ναβουχοδονόσορ· ἐξομολογείσθω παραπλησίως, ἵνα καὶ τῆς ἀμνηστίας τῆς ὁμοίας τύχη. Εἴ τις ἐπιθυμῶν ἐμολύνθη πάθεσιν, τὴν τοῦ μακαρίου Δαβὶδ ἀναλαμβάνετω μετάνοιαν· εἴ τις ἠρνήσατο κατὰ Πέτρον, ὑπεραποθνησκέτω πάλιν ὑπὲρ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ὁ γὰρ ἐκεῖνῳ κλαύσαντι τῆς ἀποστολῆς μὴ βασκίνας, οὐδέ σοι φθονήσει τῶν εὐαγγελικῶν μυστηρίων. Καὶ γυναίξιν μὲν ὑπογραμμὸς ἔστω εἰς σωτηρίαν ἢ Ῥαάβ· ἀνδράσι δὲ τὸ λεχθὲν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν ποικίλον ὑπόδειγμα. Κ'. Πάντες δὲ εἰς τὴν Θεοῦ φιλανθρωπίαν ἀποβλέποντες, εὐέλπιδες γίνεσθε· οὐχ ἵνα τοῖς αὐτοῖς πάλιν ἀμαρτήμασιν περιπίπτωμεν, ἀλλ' ἵνα τῆς λυτρώσεως ἀπολαύσαντες, καὶ τῆς χάριτος ἄξια πράξαντες, τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον ἀγαθοεργίας ἐξαλεῖψαι δυνηθῶμεν· τῇ δυνάμει τοῦ Μονογενοῦς, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ ἡ δόξα τῷ Πατρὶ, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.